

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Stephani Thevpoli Bened. F. Patric. Veneti,
Academicarum Contemplationum Lib. X**

Piccolomini, Francesco

[Basel], 1590

VD16 ZV 12463

Quomodo anima sit in corpore: & de sede eius. Cap. 13.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12918

ma est: At, dum omiſſa contemplatione, in fabrica corporis per infimas eius facultates verſatur: ex maxima, redditur minima; ex diuina, mortalis; ex nitidiſſima, obſcuriſſima; ex ſapientiſſima, inſipientiſſima; ex libera, variis compedibus deuincta; & demum, ex viuente, mortua: ac, vt mortua in corpore, tanquam in ſibi per naturam à ſe cōſtructa ſepultura continetur, & clauditur; vt mox receptis aliis, reſeratoq; tegmine, bombycis exemplo, egredia-
tur, & volet in cœlum.

*Quomodo Anima ſit in corpore.
Et de ſede eius.*

CAP. XIII

Anima, quæ medię nature, & conditionis eſt: ad ſupera, ad infera, & ad ſeipſam referri poteſt. Dum ad ſupera, nempe ad mentem, refertur: in eam conuerſa formatur, terminatur, & vim quandã recipit, quæ frequenter nomine mentis, & intellectus honeſtatur; per quam cum primo principio iungitur, ſupra motum, & tempus eleuatur, ac in æternitate degit. Dum ſecundò anima in ſemetipſa conſideratur, iam modo aliquo actum habet cum potentia permixtum, cum ſucceſſione ratiocinatur, & poſt idealem verus rationalis homo eſſe dicitur. Demum conſiderata, vt vergens ad corpus, in illud vitam, quaſi actum animæ effundit: quæ eſt tanquam idolum, & imago animæ, ab ani-

ma distincta; pendens tamen ab ea in productione, & cōseruatione: & quoniam animæ est imago, ideò frequenter nomine animæ designatur. Anima rationalis non est forma proximè formans corpus instrumentarium (non enim hoc conuenit rei diuinæ, & immortalis) sed ea vis diffusa ab ea, est actus, & forma corporis; quo corpore ita formato utitur anima, ut artifex instrumentis suis. Ideo Proclus dixit animam mediare inter vitam circa corpora extensam, & mentem. Ob id etiam Simplicius in libris de anima frequenter facultates, & vires animæ distinguit in vtētes, & formantes. Rectè sentit Simplicius, tradēs distinctionem illam: fallitur tamen, quatenus ea utitur pro explicando Arist. cū tamen Arist. hac de re longè secūs sentiat. Nam Arist. facultatem formantem ab vtente nō secernit: sed eiusdem facultatis esse censet, instrumentum formare, & eo uti: ideo animam absolutè asserit esse actum corporis. At rediens ad Platonem assero, absolutè perfectam, veramque vitam in mente vigere: in anima verò recipi vim quandam eius vitæ, à mente ei tributam: Insuper, in anima vigere perfectè animariam vitam; in corpore verò vmbra, & vestigium eius: propterea ea corporis, postrema vita nuncupatur. Vita potest dici postrema tribus modis: primò, in ordine ad gradus animæ; sic ea virtutis nutrientis, dicitur postrema: secundò, in ordine ad gradus, & dispositiones animæ rationalis.

his; in qua consideratione intellectus progres-
 sus, ac imperfectus, sæpe à Simplicio dicitur
 vita postrema: tertio, facta comparatione in-
 ter animam, & eius umbram; & sic eam vitam
 ab anima manantem, in corpore receptam, &
 extensam, postremam vitam nūcupamus; quæ
 postrema vita, quamuis fluat ab anima, nō ta-
 men producit sine corporeis principiis. Dū
 inuicem comparatur anima, & vita in corpo-
 re extensa; quia anima à corpore non pendet,
 ideo non diuiditur ad diuisionem eius; sed v-
 bi est, tota est. Vita verò in corpore recepta,
 quia etiam à corpore pendet, verè est extensa
 & est tota in toto, & pars in parte. Animæ non
 conuenit propriè sedes, vt corpori; neque e-
 tiam, vt formæ corporis à corpore pendenti
 sed solùm per quandam similitudinem ei se-
 des assignatur. De qua loquens, assero primò,
 omne vehiculum animæ posse modo aliquo
 iudicari sedem eius; præsertim tamen vehicu-
 lum illud, quod animæ est magis familiare. Sic
 stella, vehiculum æthereum, spirituosam, &
 ostreaceum, seruato conuenienti ordine, sunt
 sedes animæ. At facta comparatione in ostrea-
 ceo vehiculo inter partes eius; caput, & capi-
 tis cerebrum, est sedes animæ rationalis, & sen-
 suum, qui eius sunt familiares, ei que proximè
 famulantur; cor verò, irascibilis; iecur, facul-
 tatis concupiscibilis est sedes; qua in re præser-
 tim Plato sectatus est Pythagoram, & Hippo-
 cratem. Suam sententiam protulit Plato, cum

in Rep. tum maximè in Timæo: nam præter
 cætera inquit in Timæo, loquens de medulla;
 Postea verò serens in ea, scilicet medulla, ani-
 marum genera alligauit. & post pauca; Et illà
 medullæ partem, in quam, velut agrum quen-
 dam, diuinum semen iaciendum erat, globo-
 sam, & vndique teretem finxit; atque *ἑνίφαλον*,
 id est cerebrum, id circò voluit nominari; quia,
 vnoquoque animali denique absoluto, vascu-
 lum cerebri capax *κεφάλαιον*, id est caput, vocan-
 dum erat: quod autem reliquas mortales ani-
 mæ vires compræhensurum erat, rotundis si-
 mul, oblongisque figuris ornauit; totumque
 medullam voluit nominari; atque ex iis, quasi
 quibusdam ancoris, iaciens totius animæ vin-
 cula, circa illas iam vniuersum nostrū corpus
 absoluit, ossiumque textura extrinsecus eas
 fulciuit, &c. Ex his constat Platonem præfer-
 tim animam in medulla, & in cerebro collo-
 casse: hinc etiam genituram, tanquam medul-
 lam, esse censuit: pariter de capite dixit, id esse
 habitaculum rei diuinissimæ, & sacratissimæ;
 insuper, caput esse habitaculum partis animæ
 immortalis, pectus verò mortalis. Sed magna
 est confusio in dictis Platonis. Primò, quia si
 medulla est sedes animæ immortalis, & æter-
 næ; quomodo pectus dicitur sedes animæ mor-
 talis? Præterea, si vis sentiendi viget in capite,
 quomodo in eodem Timæo dixit; Tenduntur
 à lingua venæ ad cordis sedem, saporum nun-
 ciæ? Præterea, si Plato vim nutriendi censuit
 esse

esse positam in iecore, quomodo dixit in Timæo; Cor verò venarum originem, fontemq; sanguinis per omne corpus impetu quodam manantis, in stipatorum regione suspendere voluerunt, &c. hæc enim inter se valde pugnare videntur. Ad hæc dico; Medulla est sedes, ratione originis; quoniam ea ex femine oritur, & est origo fundamenti nostri corporis; nempe neruorum, & ossium, & modo aliquo cæterarum partium; non tamen sine sanguinis concursu: & quoniam præcipua in medulla ac initium aliarum, est cerebrum; ideo præsertim in capite anima collocata esse dicitur. Propterea Plato in Timæo semen dixit esse medullam; quæ à capite per ceruicem, & spinam deriuaretur. Pectus est sedes partis animæ mortalis, ratione instrumentorum eius; Plato enim, dum dixit vim nutrientem esse in epate, irascibilem in corde; ad instrumenta præsertim respexit, & ad sanguinem, siue magis, siue minus spirituosum; quo anima utitur in fungendis muneribus nutritionis, & facultatis irascibilis, vt Enneade 4. lib. 3. cap. 23. dixit Plotinus. Nec Plato diuulsit, & secreuit partes animæ; sed vitæ, & imaginis eius; quatenus vnicuique parti corporis dedit facultatem ei conuenientem. Ad aliud, dum inquit Plato, tendere à lingua venas ad sedem cordis, saporum nuncias; quæ etiam fuit sententia Arist. in lib. de partibus animal. dico ad hoc, in capite vires sensuum exerceri magis spirituales, ma-

L

gisque familiares rationi; in pectore verò, vires minùs spiritales: in cerebro inesse sensus, vt comitantur rationem; in pectore verò esse sedem eorum, vt conueniunt vitæ, & idolo animæ: insuper, quosdam sensus esse in capite: vt in instrumento proximo; in pectore, vt in primo, & præcipuo fundamento. Et hoc esse verum, ex eo patet: quia Plato in Timæo agès de auditu, inquit vocem esse pulsationem ab aere, per aures, cerebrumque, & sanguinem, vsque ad animam penetrantem; & motionem incipere à capite vsque ad sedem iecoris. Sic itaque, varia cōsideratione & caput, & pectus dicitur sedes sensus. Ad postremum, dum Plato inquit cor esse venarum originem, & fontem sanguinis; & propterea non iecur, sed cor esse sedem animæ nutrientis: Ad hoc rectè respondet Gal. in lib. 6. de Placitis Hipp. & Platon. cap. 9. Platonem per venas denotasse arterias; vt frequens apud Hippocratem, & antiquos cōsuetudo fuit. Colligamus itaque cum Platonē, sedem præcipuam animæ esse caput: in eo enim reperitur illa, quæ propriè est anima, & quæ eam comitantur: Pectus esse sedem umbræ, & idoli animæ; & esse sedem, ratione instrumētorum ei primò inferuentium: Medullam demum esse sedem, respiciendo magis ad originem animæ, & ad eius effusionem per vniuersum corpus; quatenus medullam censuit Plato esse initium cæterarū corporis partium; quàm ad propriè sumptam sedem.

Compaz